

รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

รหัสวิชา ส21103

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

เรื่อง อริยสัจ 4 (สมุทัย)

ครูผู้สอน

ครูอลงกรณ์

เดชะ

ครูสุธิมา

โรจนวิศิษฐ์

อริยสัจ 4 (สมุทัย)

จุดประสงค์การเรียนรู้เชิงพฤติกรรม

ด้านความรู้

นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของสาเหตุ

แห่งทุกข้อได้

จุดประสงค์การเรียนรู้เชิงพฤติกรรม

ด้านทักษะกระบวนการ

นักเรียนสามารถวิเคราะห์สาเหตุแห่งทุกข์
จากเหตุการณ์ที่กำหนดให้ได้

จุดประสงค์การเรียนรู้เชิงพฤติกรรม

ด้านคุณลักษณะ

✓ คุณลักษณะเฉพาะ

นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการเข้าใจเรื่องสาเหตุ

แห่งทุกซ์

จุดประสงค์การเรียนรู้เชิงพฤติกรรม

ด้านคุณลักษณะ

✓ คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. ใฝ่เรียนรู้
2. มุ่งมั่นในการทำงาน

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
3. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

1

ที่มาภาพที่ 1

<https://www.punmai.co.th/%E0%B8%97%E0%B8%B3%E0%B9%84%E0%B8%A1%E0%B8%A5%E0%B8%B9%E0%B8%81%E0%B8%AA%E0%B8%AD%E0%B8%9A%E0%B8%95%E0%B8%81/>

นักเรียนคิดว่าอะไรเป็นสาเหตุ ที่ทำให้เกิดเหตุการณ์ จาก 2 ภาพนี้

2

ที่มาภาพที่ 2

<https://www.vejthani.com/th/2019/05/%E0%B8%9B%E0%B8%A7%E0%B8%94%E0%B8%AB%E0%B8%A5%E0%B8%B1%E0%B8%87%E0%B8%9B%E0%B8%A7%E0%B8%94%E0%B8%97%E0%B9%89%E0%B8%AD%E0%B8%87/>

อริยสัจ 4

ความทุกข์หรือ
ปัญหาของชีวิต

ทุกข์

สาเหตุของทุกข์หรือสาเหตุ
ของปัญหาชีวิต

สมุทัย

มรรค

ทางดับทุกข์หรือ
แนวทางแก้ปัญห
ชีวิต

นิโรธ

ความดับทุกข์หรือ
ภาวะหมดปัญหา

สมุทัย

หมายถึง **สาเหตุให้เกิดทุกข์** คือ ตัณหา 3 ได้แก่
กามตัณหา, ภวตัณหา และวิภวตัณหา
เรียกสั้น ๆ ว่า = สมุทัย (ข้อ 2 ในอริยสัจ 4)
เรียกเต็มว่า = ทุกขสมุทัยอริยสัจ

พจนานุกรมพุทธศาสน์
ฉบับประมวลศัพท์

พระเทพเวที
(ประยูร ปยุตโต)

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ค้นหา

วิภาวค้นหา

กามค้นหา

ภาวค้นหา

คือ ความทะยานอยากในกาม
ความอยากหรือไม่อยาก ในสัมผัส
ทั้ง 5 เพราะความยินดีพอใจ
ในกามคุณ 5 ที่ตนปรารถนา

คือ ความทะยานอยากในความอยาก
มีอยากเป็น คือความอยากเป็น เป็นนั้น
เป็นนี้ หรืออยากได้สิ่งนั้นได้สิ่งนี้
เมื่อได้เป็นแล้ว ไม่ต้องการ
ให้มันเปลี่ยนแปลงไป

คือ ความทะยานอยาก
ในความไม่อยากมี
ไม่อยากเป็น ไม่อยาก
เป็นนั้นไม่อยากเป็นนี้
หรือไม่อยากได้สิ่งนั้นสิ่งนี้
ตลอดจนความอยากดับสูญ

หากนักเรียน “เกิดปัญหา” หรือ “เกิดความทุกข์”
นักเรียนจะทำอย่างไร

“สาเหตุของทุกข์”

ผัสสะ
ทุกข์

ปหานะ

(การละ คือ กำจัด ทำให้หมดสิ้นไป ได้แก่การแก้ไขกำจัดต้นตอ
ของปัญหา)

จากเหตุการณ์นี้ อะไรคือ “ทุกข์” และ “สาเหตุของทุกข์ : สมุทัย”

เมื่อวานนี้ฝนตก ด.ช. เอส เลยออกมาวิ่งเล่น
กลางสนามอย่างสนุกสนาน เข้าวันรุ่งขึ้น ด.ช. เอส
มีอาการปวดหัว ตัวร้อนและมีไข้สูงจึงทำให้
ไม่สามารถไปโรงเรียนได้ในวันสอบกลางภาค

สื่อวีดิทัศน์ใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น

ขอขอบคุณสื่อวีดิทัศน์

เรื่อง คอนเสิร์ตข้างถนน Street Concert (Official HD) :

ไทยประกันชีวิต Thai Life Insurance

เผยแพร่โดย thailifechannel

เผยแพร่วันที่ 6 สิงหาคม 2557

ที่มา : <https://www.youtube.com/watch?v=k0KzquDdSM8>

กิจกรรม

เข้าใจธรรม...เข้าใจทุกข์...สุขอยู่ไม่ไกล (2)

ขั้นตอนกิจกรรม

1. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4 - 5 คน
2. ครูแจกใบกิจกรรม เรื่อง อริยสัจ 4 (สมบูรณ์) ให้กลุ่มละ 1 แผ่น แล้วตอบคำถาม จากการดูวีดิทัศน์ เรื่อง “คอนเสิร์ตข้างถนน” นักเรียนคิดว่า “ถ้าฉันตกอยู่ในสถานการณ์แบบนี้จะเป็นอย่างไร”
3. ครูให้แต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

คำชี้แจง จากการดูวิดีโอ เรื่อง “คอนเสิร์ตข้างถนน” นักเรียนคิดว่า “ถ้าฉันตกอยู่ในสถานการณ์แบบนั้นจะเป็นอย่างไร” ให้อภิปรายมาคำตอบเขียนลงใบกิจกรรม

➢ จากกิจกรรมกลุ่ม ตัวแทนนักเรียนร่วมกันสรุปสถานการณ์ได้ ดังนี้ : .....

➢ จากเนื้อเรื่องอะไรคือความทุกข์ของตัวละคร

➢ สาเหตุที่ทำให้เกิดทุกข์มาจากสิ่งใด

➢ จะทำให้ความทุกข์นั้นหายไปได้อย่างไร

➢ นักเรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร

ใบกิจกรรม

“ละความทุกข์”

ได้อย่างไร

สื่อวีดิทัศน์ใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น

ขอขอบคุณสื่อวีดิทัศน์

เรื่อง วิธีดับทุกข์ในเสียวินาที

เผยแพร่โดย Sermsin เสริมสิน

เผยแพร่วันที่ 30 ตุลาคม 2561

ที่มา : <https://www.youtube.com/watch?v=KNTfDJwYByE>

บทเรียนครึ่งต่อไป

เรื่อง อริยสัจ 4 (มรรค)

ดาวน์โหลดเอกสารได้ที่ www.dltv.ac.th

รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

